

A BÁNYAIPAR ÁTSZERVEZÉSE EGYÜTT A SZOCIÁLIS PARTNEREKKEL

A bányaiparban egy új iparosítási politikát kell kidolgozni.

Átszervezés és gazdasági-, szociális gondoskodás - intézkedések a francia szénbányászatban (Charbonnages de France)

Főbb dátumok (1)

● **1946 május 17** kihirdetik az 1946 április 26-án elfogadott államosítási törvényt.

➤ létrehozzák a Charbonnages de France társaságot, melynek tagjai kilenc szénmedence bányai létesítményei (Houillères de bassin): (Nord-Pas-de-Calais, Lorraine, Loire, Cévennes, Blanzey, Provence, Auvergne, Dauphiné et Aquitaine)

● **1946 június 14**

➤ A bányász státustörvény alkalmazását rendeletben szabályozzák

■ a szilikózist szakmai megbetegedésként ismerik el

■ a bányászok társadalombiztosítási rendszerét minden bányai dolgozóra kiterjesztik.

Főbb adatok : (2)

termelési előjelzések

■ 1946: **1955-re 70 millió tonna** szén kitermelését tervezik.

■ *A termelés 1958-ban 58,9 millió tonnára emelkedett, az 1945-ben kitermelt 46,6 millió tonnához képest. Ez a francia szénkitermelés rekord éve ; a termelékenység tizenöt év alatt háromszorosára nőtt.*

■ 1960-ban a Jeanneney terv szerint az ország termelését 1965-ben évi **53 millió** tonnára kellene csökkenteni. A szénből termelt energia aránya csökken az új energiaforrások felhasználásának erősödésével. A szénből termelt energia aránya 98% -ról 50% alá csökken.

■ 1968 decemberében a Bettencourt terv előírja az ország szénkitermelésének 25 millió tonnával való csökkentését 1975-ig.

Főbb adatok (4)

- bányabezárások felsorolása .

Pénzügyi segély és támogatás Franciaország részére.

az átszervezések keretében

a bányanedencékben (des bassins miniers)

Gazdasági szempontok (aspects économiques) és átképzés. (1)

●Az állam köteles elősegíteni olyan új tevékenységeket, amelyekkel a kitermelő egységek fokozatos bezárásával járó munkahelyvesztést kompenzálni tudja.

● Az állami hatalom a Charbonnages de France-ra bízta a profilváltást (-reconversion), azzal a céllal, hogy fenntartható iparágak telepítésével biztosítsa új munkahelyek teremtését a szénmedencékben.

Gazdasági szempontok, profilváltás. (2)

●A kidolgozott módszer :

➢ egy pénzügyi vállalat létrehozása (la Société financière) a bányavidék iparosításának elősegítésére ([SOFIREM](#)) – a vállalat 1967-ben jött létre.

•leányvállalatát Nord-Pas-de-Calais térségében 1984-ben hozták létre ([FINORPA](#)).

➢ a szénmedencék iparosítására egy alapot hoznak létre (FIBM) 1984-ben.

A SOFIREM és leányvállalata, a FINORPA

●Fő feladata:

hogy elősegítse a bányavidékek iparosítását olyan, főleg kis-, és középvállalatok kiterjesztésével, vagy létrehozásával, amelyeknek fejlődését tendereken elnyert kölcsönökkel vagy saját tőkével lehet biztosítani.

●2003-ban a SOFIREM csoport 39,5 millió eurót folyósított kb. 230 olyan pályázat finanszírozására, amely vállalatok bővítésével, vagy új vállalatok létrehozásával 5200 munkahely teremtését teszi lehetővé.

● A tervezett beruházások összértéke : 1 020 M€

A bányavidékek iparosítására szánt alap (Fonds d'industrialisation des bassins miniers - FIBM).

●Az FIBM, éves költségvetésből elnyert pályázatok mentén a bányavidékek iparosításának elősegítését célozza, a bányavállalatok környezetének átalakításával (infrastruktúrák megfinanszírozása, képzések szervezése).

●FIBM 1984-2002 között.

• A bányavidékeken az FIBM összesen 519 M€ segílyt nyújtott, az alábbi megoszlásban :

●Centre Midi = 205M€

●Lorraine = 122M€

●Nord - Pas de Calais = 192 M€

●A pénz felhasználása - Megvalósított akciók :

- 48% vállalati ingatlanok.
- 11% kollektív akciók.
- 19% képzések.
- 14% termelés
- 6% kutatás-fejlesztésre
- 2% promóciók felkutatása.

A szénmedencék iparosítására szánt alap (FIBM).(2)

● 2003-ban az FIBM-en keresztül az Állam 9 prefektus rendelkezésére bocsátott egy **15 millió eurós csomagot**, a vállalatok ingatlanértékeinek megőrzésére, valamint képzési, kutatási és termelési akciókra.

Biztonságos állapotok kialakítása (La mise en sécurité)

A bányászok szerepe a rehabilitációban.

A Charbonnages de France (CDF) csoport bezárásának ütemezése.

Az utóbbi évek során a CdF csoport fokozatosan a bányakitermelési és bányaiipari létesítmények rehabilitációját vállalta fel, a bányászati és környezetvédelmi törvénynek megfelelően.

- E folyamat sikeres lebonyolítása érdekében törvényt adtak ki 2004 február 3-án:
([la loi du 3 février 2004](#))

Biztonságos állapotok kialakítása
a helyreállítás (rehabilitáció)

● A Charbonnages de France társaság, a kilenc szénmedencében (*HBCM, HBL, HBNPC*) az államosítás során 261 koncesszió jogutódja lett, amelyek között van több mint száz éves , történelminek mondható koncesszió is.

● A koncessziókról a helyhatóságokkal és állami hivatalokkal szorososan együttműködve mondtak le, a vonatkozó törvények és jogszabályok betartásával: Bányatörvény, Környezetvédelmi törvény, ICPE törvény, Víz törvény, Műemlékvédelmi törvény, Városfejlesztési törvény .

Egy példa a rehabilitációra :

DECAZEVILLE (Aveyron)

Biztonságos állapotok létrehozása (La mise en sécurité) **bányabezárás - műszaki utómunkálatok**

- az utóbbi hat év alatt (1997-2002) ez a tevékenység **450 millió** eurós költséget jelentett az államnak .

Az elkövetkező öt évre az állam tartalékokat képezett a bányaiipari létesítmények felszámolására, aminek mértéke kb.

850 millió euró

és a teljes felszámolás határideje 2007 december 31 .

A szennyezés csökkentése hőkezeléssel (désorption thermique)

A bányai létesítmények földjét szennyezés ellen forgó kemencékben 250 - 500 °C-on hőkezelik, majd az utóégetést szolgáló kemencékben a szennyező anyagokat 1 000 °C-on oxidálják : ez a hőkivonás elve, amelyet az Észak- Auby-i régi kokszóolóban alkalmaztak a föld egy részének kezelésére.

A Charbonnages de France kb. 6 millió eurót költött arra, hogy a bánya környékén a föld szennyezettségét megszüntesse, mentesítse, és a területet « tisztán » adja vissza az Auby-i önkormányzatnak, új tevékenységek telepítésére.

A szennyeződés megszüntetésének ez egy hatékony útja, mivel teljes mértékben betartja a környezetvédelmi előírásokat (nincs semlegesgáz kibocsátás, nem keletkezik szennyvíz, sem hulladék, mint végtermék) .

A hőkezelés szinte teljes körű tisztítást biztosít, a végtermék homogén lesz (kevés hulladék szennyezőanyag képződik) és így a végtermék építőanyagként hasznosítható a töltéseknél .

Szennyezett kitermelőhely és talaj .

●A környezetre veszélyes ipari berendezésekről szóló 1976-os 19 sz. törvény a környezetvédelmi törvény része. Ez rendelkezik az ipari tevékenység során direkt, vagy indirekt módon szennyezett talaj kezeléséről. A szennyezett telepeket és talajt a környezeti kockázatok, az egészségre és a vízkészletekre veszélyes hatások felbecsülése alapján kezelik, figyelembe véve az újrahasznosítás célját. Franciaországban, más országoktól eltérően, a szennyezettség felszámolásánál nem az eleve megállapított határértékeket veszik figyelembe.

●Egyszerűsítve, Franciaországban a szennyezett ipari környezet és talaj helyreállítására az alábbi elveket alkalmazzák :

- Megelőzés
- Kezelés/rehabilitáció (helyreállítás)
- Feltárás (megismerés – connaître)

A bányalég (sújtólég)

●A bányalég a szén szerves része, 2-10 köbméternyi van egy tonna szénben.

●A kitermelés során a bányalég, vagy CH₄, ami a szén természetes tartozéka, kiszabadul, a föld repedésein. A sújtólég veszélyének csökkentésére a galériákban elszívó csöveket helyeznek el és az így részben felszínre hozott gázt kazánokban, vagy fűtőművekben hasznosítják.

●A sújtólég, mint gáz, a szén kitermelése után a környezetbe kerül. Befogása továbbra is indokolt, mivel értékesíthető.

● Miután a vizet szivattyúzással már nem hozzák fel a bányából, a víz megakadályozza, hogy a szénből a gáz felszabaduljon. Különben a víz a bányalég felfelé áramlását okozza, ezért a bánya magas pontjain a bányalég koncentráció sokkal magasabb lesz. A sűrített bányalég a permi

rétegekbe jut, átszivárog a földalatti vízrétegeken és a felszínre tör. De megjelenik a kutak felszínén is.

●A bányalég felhasználást célzó biztonságos levegőbe juttatását vagy kivezetését, vagy nyomáscsökkentő fúrással (forages de décompression) oldják meg. A megoldás ugyanakkor csak időszakos, mert ha a víz feljön, már nem lehet légteleníteni a bányában.

●**A vízfelfakadás (remontée) fékentartása :**

●Az alaptevékenység beszüntetése hatástanulmány mentén történhet, a szivárgó bányavíz elapad, már nem kell szivattyúzni, de ennek következménye van a föld alatt és a felszínen.

●Független szerv követi nyomon a föld alatti vizek, a talajvíz, a felszíni vizek állapotát, minőségét ; külön eljárással vizsgálják a talajvíz, föld alatti vízréteg, bányavíz, vízfolyások és ivóvízzel való ellátásra, vagy ipari vízként hasznosított fúrt kutak vízének kölcsönhatását és az esővíz hatását.

A bányabezárás kérdésének szociális kezeléseaddig tart, amíg az utolsó bányász is elhelyezkedik.

●**Szociális szempontok :**

garanciák a bányászok jogainak tiszteletben tartására.

A szociális intézkedések az utolsó bányászra is vonatkoznak.

Az Országos Garancia Hivatal (ANGDM) igazgató tanácsa felügyeli a bányászok jogainak tiszteletben tartását. Tagjai :

- az államot képviselő tagok,
- a volt bányaiipari vállalatokat képviselő tagok
- a volt bányászok szakszervezeteit képviselő tagok .

A garancia több mint kétszázezer volt bányász jogaira vonatkozik.

●és évente az államnak több **700 millió eurójába kerül.**

Tanulságok

●Csoda-megoldás nincs, mert semmi sem lehet jobb, mint egy munkahely megtartása.

●**A bányavállalatok bezárásánál megelőző intézkedésekre van szükség, hogy előkészítsük a munkavállalókat az átképzésre, az állandó képzésre, hogy továbbra is tudjanak dolgozni.**

Ehhez :

- nem azon kell gondolkodni, hogy **tovább nem fog** dolgozni a munkavállaló (korkedvezményes nyugdíj, felmentés a munkavégzés alól,...)

A szociális dialógust ki kell használni :

●**Szociális dialógus nélkül mindebből semmi sem jöhetett volna létre.**

●**A szociális dialógust állandóan fenn kell tartani az érintett szereplőkkel, akik az átszervezésben részt vesznek: az ország kormányával, a politikai döntéshozókkal, az érintett vállalatok szociális partnereivel, az EU Bizottsággal.**

Persze nem egységes érdekek hatnak a felek részéről.

A szociális dialógus tanulságai

Mozgósítani kell a szükséges pénzügyi eszközöket, jóval többet, mint a vállalat pénzügyi lehetőségei szerinti összeg.

Az állam közreműködése elengedhetetlen.

● Szociális dialógus nélkül nincs enyhítő szociális gondoskodás.

Konklúziók

● Végül is az idő egy lényeges tényező.

● Egy bánya bezárásához legalább egy év kell.

● Egy bányász átképzése két-három évbe kerül.

● Az ipari hálózat újjáélesztése a régióban több mint tíz éves munka.

● Köszönöm a figyelmet.